

PATVIRTINTA
Alytaus Dzūkijos mokyklos direktoriaus
2021 m. lapkričio 3 d.
Įsakymas Nr. V-182-(1.2)

ALYTAUS DZŪKIJOS MOKYKLOS PROFESINIO ORIENTAVIMO IR UGDYMO KARJERAI TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Alytaus Dzūkijos mokykla (toliau – Mokykla) ugdymo karjerai organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato karjeros paslaugų teikimo mokykloje tvarką.

2. Profesinio orientavimo ir ugdymo karjerai tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V- 1090/A1-314 „Dėl profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. V-72 „Dėl ugdymo karjerai programos patvirtinimo“.

3. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme (Žin., 1997, Nr. 98-2478; 2007, Nr. 43-1627), Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatyme (Žin., 2006, Nr. 73-2762; 2009, Nr. 86-3638) bei Alytaus Dzūkijos mokyklos planavimo ir ugdymo dokumentuose vartojamas sąvokas.

4. Ugdymo karjerai tikslas – padėti mokyklos mokiniams pradinio bei pagrindinio ugdymo pakopose sąmoningai rinktis jų amžiui ir asmeniniam poreikiui tinkamas švietimo ir užimtumo galimybes, sudaryti sąlygas įgyti karjeros kompetencijas, kurias ateityje gebėtų aktyviai plėtoti. Ugdyti kiekvieno mokinio sąmoningą nusiteikimą mokytis visą gyvenimą. Profesinis orientavimas vykdomas teikiant ugdymo karjerai, profesinio orientavimo ir profesinio konsultavimo paslaugas.

5. Ugdymo karjerai uždaviniai:

5.1. sudaryti mokiniams galimybes pažinti, įvertinti ir aptarti individualias savybes, galinčias turėti įtakos karjerai;

5.2. teikti informaciją apie mokymosi ir darbo galimybes (pasitelkiant informacines sistemas ir kitas priemones – pažintinius vizitus, renginius, ekskursijas, susitikimus su švietimo įstaigų atstovais, darbdaviais ir kitais asmenimis);

5.3. teikti informaciją apie švietimo sistemą, aukštosiose mokyklose bei profesinio rengimo centruose vykdomas studijų ar mokymo programas, mokymo formas, trukmę, priėmimo taisykles, mokymosi sąlygas;

5.4. informuoti ir patarti dėl mokymosi dalykų pasirinkimo, specialybių, kvalifikacijų bei profesijų sąsajų;

5.5. skatinti mokinius kelti gyvenimo ir karjeros tikslus, ugdyti gebėjimą planuoti ir realizuoti išsikeltus gyvenimo ir karjeros tikslus, priimti savo karjeros sprendimus;

5.6. organizuoti profesinį veiklinimą – veiklas, kuriose mokiniams padedama aktyviai pažinti įvairias užimtumo sritis, profesijų ypatumus ir karjeros galimybes, kaupti darbo patirtį, ugdytis profesinę motyvaciją, bei planuoti būsimą karjerą;

5.7. vykdyti mokinių profesinį konsultavimą (individualų ir grupinį);

5.8. padėti rasti ir efektyviai naudoti karjeros informaciją;

5.9. supažindinti su profesinio orientavimo šaltiniais, patarti, kur rasti profesinio informavimo, konsultavimo institucijas;

5.10. ugdyti ir tobulinti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas.

6. Ugdymas karjerai remiasi šiais pagrindiniais principais:

6.1. aktyvaus mokinio vaidmens – kai mokinys tampa esminiu, kuriančiu ugdymo proceso veikėju, tam sudaromos palankios sąlygos, sužadinas intensyvus mokymasis;

6.2. laisvo pasirinkimo ir asmeninės atsakomybės už karjeros sprendimus – kai asmuo skatinamas savarankiškai pasirinkti ir įgyvendinti geriausias savo karjeros vystymo galimybes, priimti su mokymusi ir darbu susijusius sprendimus, sudaromos galimybės juos grįsti net ir gilios nuojautos ar vidinio tikėjimo, didelio potraukio argumentais. Turėdamas laisvę rinktis, asmuo taip pat prisiima atsakomybę už savo pasirinkimą;

6.3. individualizavimo – kai ugdymas vykdomas, atsižvelgiant į individualius asmenų poreikius, interesus, amžiaus tarpsnio ypatumus;

6.4. bendradarbiavimo ir mokymosi vieniems iš kitų;

6.5. reflektivaus mokymosi – kai skatinamas nuolatinis savo patirties, jausmų, minčių ir veiklos apmąstymas, susiejimas ir panaudojimas mokymuisi;

6.6. mokymosi per patyrimą – kai ugdymo veiklos organizuojamos taip, kad mokiniai realiai galėtų save išbandyti konkrečioje situacijoje;

6.7. tęstinumo – kai užtikrinamas karjeros kompetencijų ugdymo tęstinumas, atsižvelgiant į mokinio patirtį, įgytą formaliuoju, neformaliuoju ar savišvietos būdu.

II. UGDYMO KARJERAI, PROFESINIO ORIENTAVIMO VYKDYMAS

7. Ugdymo karjerai veiklą mokykloje koordinuoja ugdymo karjerai organizavimo darbo grupė, kurią sudaro mokyklos direktorius, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, profesijos patarėja, pagalbos specialistai, SEU (socialinio ir emocinio ugdymo) mokytojas, bibliotekininkė.

8. Ugdymo karjerai dalyviai mokykloje: mokiniai, profesijos patarėja, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, švietimo pagalbos specialistai, dalyko mokytojai, mokinių šeimos, socialiniai partneriai.

9. Mokinių ugdymas karjerai, profesinis orientavimas ir profesinis konsultavimas švietimo srityje vykdomas laikantis šių pagrindinių nuostatų:

9.1. mokykla užtikrina, kad visi mokykloje besimokantys mokiniai, jų tėvai (globėjai), mokyklos mokytojai žinotų, kur ir kada gali kreiptis dėl ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir konsultavimo paslaugų;

9.2. mokykla savo internetiniame puslapyje viešai skelbia informaciją apie jų teikiamas švietimo galimybes – vykdomas formaliojo ir neformaliojo švietimo programas, priėmimo sąlygas, svarbiausius pasiekimus ir kitą informaciją;

9.3. ugdymas karjerai yra prioritetinga profesinio orientavimo sritis, profesinis informavimas ir profesinis konsultavimas papildo ugdymą karjerai, taip pat padeda asmenims spręsti konkrečius karjeros klausimus;

9.4. mokykla vykdydama mokinių ugdymą karjerai – vadovaujasi švietimo ir mokslo ministro tvirtinamais bendraisiais ugdymo planais, kitais ugdymo turinį reglamentuojančiais dokumentais;

9.5. lėšų mokinių karjeros ugdymui mokykloje skiriama iš mokinio krepšelio, valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšų bei teisėtų partnerių ar rėmėjų.

10. Ugdymas karjerai įgyvendinamas per ugdymo procesą bei kitas tikslingas veiklas:

10.1. pagrindinės ugdymo karjerai skirtos veiklos:

10.1.1. teikti pažintinę informaciją 1-4 klasių mokiniams apie darbą ir profesijų pasaulį;

10.1.2. teikti informaciją 5-8 klasių mokiniams bei jų tėvams (globėjams) apie specialybes, mokymosi ir studijų galimybes, profesijas, supažindinti su ugdymo karjerai šaltiniais.

10.1.3. karjeros ugdymo kompetencijų integravimas (dalies karjeros kompetencijų ugdymas integruojamas ar natūraliai sutampa su dalykų programos turiniu);

10.1.4. individualūs mokinių darbai (periodiškai palaikomų konsultacijų), rengiant karjeros planą bei kuriant ir įgyvendinant savo asmeninę viziją;

10.2. papildančios, lygiagrečiai vykdomos veiklos, ugdančios karjeros kompetencijas:
10.2.1. profesinis konsultavimas;

10.2.2. profesinis orientavimas, ypač profesinio veiklinimo pažintiniai vizitai (įmonėse, įstaigose, praktinio mokymo centruose ir kt.), per kuriuos mokiniai susipažįsta su tam tikra profesija ar veiklos sritimi ir pats išbando bent kelis svarbiausius profesijos ar veiklos aspektus;

10.3. ugdymas karjerai neformaliajame švietime (įvairi mokinių veikla mokykloje ir už jos ribų t.y. renginiai, būreliai, išvykos ir kt.) – svarbūs karjeros kompetencijoms ugdyti;

III. ATSAKINGI ASMENYS IR JŲ FUNKCIJOS

11. Kartą per 2 metus mokykloje sudaroma ugdymo karjerai komanda (toliau komanda).

12. Komandos sudėtį įsakymu tvirtina mokyklos direktorius.

13. Komanda:

13.1. remdamasi švietimo ir mokslo ministro patvirtintais ugdymo karjerai dokumentais rengia veiklos planą ir integruoja numatytas veiklas į mokyklos ugdymo turinį;

13.2. atsako už ugdymo karjerai sklaidą mokykloje ir už jos ribų;

13.3. bendradarbiauja su ugdymą karjerai teikiančiomis organizacijomis;

13.4. organizuoja ugdymo karjerai renginius mokiniams, mokyklos bendruomenei, tėvams(globėjams);

13.5. atsako už ugdymo karjerai medžiagos kaupimą ir nuolatinį atnaujinimą;

13.6. administruoja mokyklos ugdymo karjerai interneto puslapį ir užtikrina informacijos apie ugdymo karjerai veiklų sklaidą;

13.7. nuolat dalyvauja kvalifikacijos kėlimo ir kompetencijų tobulinimo kursuose, susijusiuose su ugdymu karjerai.

14. Pagrindinės karjeros koordinatoriaus veiklos/funkcijos:

14.1. koordinuoja ir vykdo karjeros paslaugų kokybės užtikrinimą ir stebėseną savo mokykloje;

15. Mokyklos dalykų mokytojai:

15.1. teikia informaciją apie su savo dalyku susijusias specialybes, konsultuoja mokinius.

15.2. integruoja ugdymą karjerai į savo dėstomus dalykus, ugdo karjeros kompetencijas susijusias su savo dėstomu dalyku; ugdo karjerai svarbias bendrąsias kompetencijas;

15.3. pagal savo veiklos sritį tam tikru mastu prisideda prie profesijos patarėjos numatytų veiklų/funkcijų atlikimo;

16. Klasės vadovai (1-8 klasių):

16.1. 1-4 klasių mokinius skatina pažinti socialinę aplinką, tyrinėti veiklų įvairovę, jausti poreikį išmolti mokytis, domėtis profesijomis ir žmonių karjeromis, siekti veikti tikslingai, siekti sąmoningai, savarankiškai ir atsakingai apsispręsti kasdienėse situacijose, planuoti kasdienes veiklas, sėkmingai adaptuotis ir veikti mokykloje, jų tėvus (globėjus) supažindina su vaikų (globotinių) pasiekimais;

16.2. 5-8 klasių mokiniams, jų tėvams (globėjams) teikia pažintinę informaciją apie specialybes, mokymo ir studijų sistemą; supažindina su ugdymo karjerai komandos teikiamomis paslaugomis, ugdymo karjerai šaltiniais ir institucijomis;

16.3 atsako už ugdymo karjerai renginių planavimą, organizavimą mokykloje ir informacijos apie renginius sklaidą;

16.4. informuoja auklėtinius apie aukštųjų mokyklų ir kitų įstaigų organizuojamus renginius ir jų teikiamas paslaugas;

16.5. organizuoja išvykas ir ekskursijas į įvairias įstaigas;

16.6. bendradarbiauja su ugdymo karjerai komanda;

16.7. stebi, informuoja, konsultuoja vadovaujamos klasės mokinius ir/ar jų tėvus (globėjus) ugdymo karjerai klausimais;

17. Profesijos patarėja:

17.1. koordinuoja karjeros paslaugų sistemos veiklą ir plėtojamą mokykloje – sudaro ir vykdo metinį karjeros paslaugų teikimo planą, koordinuoja šio plano įgyvendinimą, organizuoja darbus ir procesus su kitais mokytojais ir su karjeros paslaugomis susijusiais specialistais, padeda jiems integruoti ugdymą karjerai į jų dalykus ir teikia kitas karjeros paslaugas;

17.2. padeda mokiniams parengti karjeros planą, kaupti informaciją apie įgytas kompetencijas ir patirtį, kurie gali būti reikalingi įgyvendinant asmeninę karjeros viziją.

17.3. teikia informaciją bei konsultuoja profesijų ir specialybių įgijimo bei kitais darbo rinkos klausimais apie mokymo ir studijų sistemos teikiamas galimybes mokiniams, mokinių tėvams (globėjams);

17.4. informuoja mokytojus, klasės vadovus apie teikiamas paslaugas bei naujoves ugdymo karjerai srityje;

17.5. atlieka gebėjimų, polinkių, profesinio tinkamumo testus, įvertina asmens profesinį kryptingumą, tinkamumą, asmenines savybes ir gebėjimus;

17.6. organizuoja ir vykdo susitikimus su švietimo įstaigų atstovais, įvairių profesijų atstovais, studentais, darbdaviais ir kitais asmenimis;

17.7. organizuoja ir vykdo profesinį veiklinimą: numato pažintinius vizitus, susitikimus, atvirų durų dienas, profesijos dienas, konkursus ir pan.

17.8. vykdo mokinių individualų ir grupinį profesinį konsultavimą.

17.9. kaupia universitetų, kolegijų bei profesinių mokyklų informacinius leidinius, kitą su karjeros planavimu susijusią metodinę medžiagą, viešina internetinių svetainių adresus susijusius su karjeros ugdymu.

17.10. visiems mokiniams sudaro sąlygas įgyti naujų ir ugdyti jau turimas karjeros kompetencijas: žinias, gebėjimus ir nuostatas apie save, mokymosi, saviraiškos ir darbo galimybes, karjeros sprendimų priėmimą, karjeros planavimą, derinimą su kitomis gyvenimo sritimis ir realizavimą; užtikrinat karjeros kompetencijų ugdymo ilgalaikį poveikį bei tęstinumą.

17.11. skatina mokinių bei jų tėvų (globėjų) domėjimąsi apie atsinaujinančius karjeros ugdymo pokyčius, darbo galimybes ir karjerą, ugdo pozityvią nuostatą mokymosi ir karjeros atžvilgiu.

18. Pagalbos specialistai (psichologė, socialinė pedagogė ir specialioji pedagogė):

18.1. vesdami psichologijos kursą į jį integruoja susijusių karjeros kompetencijų ugdymą;

18.2. vykdo mokinių karjeros įvertinimą specialiomis diagnostinėmis priemonėmis, interpretuoja ir aptaria su mokiniu įvertinimo rezultatus, padeda interpretuoti mokinių įsivertinimo rezultatus;

18.3. teikia asmenines ir grupines konsultacijas, kiek tai susiję su mokinio savęs pažinimu, sprendimų dėl karjeros priėmimu;

18.4. padeda spręsti karjeros problemas, susijusias su socialiniais, sveikatos, psichologiniais ar kitais veiksniais;

18.5. atlieka apklausas, tyrimus, analizuoja vykstančius pokyčius;

19. SEU (socialinio ir emocinio ugdymo) mokytojas:

19.1. padeda mokiniams įgyti ir sėkmingai naudoti socialinius ir emocinius gebėjimus, siekiant užtikrinti sėkmę mokykloje, gyvenime ir karjeroje;

- 19.2. moko pažinti save ir atrasti savo gebėjimus;
- 19.3. ugdo sprendimų priėmimo gebėjimus ir atsakingą jų pasirinkimą karjeros klausimais;
- 19.4. ugdo geresnį tinkamų sprendimų priėmimo bei pasipriešinimo neigiamai įtakai įgūdžius, padedančius išvengti rizikingo elgesio ir įsitraukti į veiklą, skatinančią tinkamą asmenybės raidą.
- 19.5 moko kurti ir palaikyti santykius remiantis socialiniu sąmoningumu ir tarpasmeninio bendravimo gebėjimais.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 20. Alytaus Dzūkijos mokyklos ugdymo karjerai paslaugų teikimo tvarkos aprašas skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje.
- 21. Mokytojai su ugdymo karjerai tvarka supažindinami mokytojų tarybos (ar kitų darbo grupių) susirinkimų metu.
- 22. Su ugdymo karjerai paslaugų teikimo tvarka mokykloje mokiniai ir jų tėvai (globėjai) supažindinami klasės valandėlių ar klasės tėvų (globėjų) susirinkimų metu.